

Díky laskavosti našeho Vzdělávacího střediska pokračuje **výuka angličtiny**, nyní však každý pátek od 14 do 15ti hodin. Pak následuje **kulturní program** s přátelským posezením. Nyní již máme, díky kolegovi panu Liškovi, garančně opravený nový monitor (TV) s velkou úhlopříčkou) a po odborném propojení s novými reproduktory s prvotřídní zvukovou technikou je tak zajištěn kvalitní obraz i poslech. Těšíme se na Vaši účast. Program bude oznámen samostatně.

Nyní je to již 70 let od vylodění v Normandii – II. část

V předvečer vylodění, tj. ve večerních hodinách začali nad oblastí Normandie seskakovat spojenečtí výsadkáři ze 101. a 82. výsadkové divize americké armády a britského výsadkového sboru, celkem 13 000 výsadkářů. Měli za úkol obsadit strategické křižovatky, mosty a vesnice. Cílem jejich seskoku před rozbřeskem bylo: zabezpečit čtyři východy z pláží před námořním výsadkem. To bylo nesmírně důležité, neboť tyto čtyři cesty na náspech byly jedinými trasami přes zatopené území, které pokrývalo západní část sektoru Utah. Jihozápadně potom dobýt a zabezpečit dva mosty, jedno zdymadlo přes řeku Douve a zničit velký železniční a silniční most přes tutéž řeku. Tyto cíle byly uloženy jednotkám 101. divize. Západně od 101. divize měla 82. divize zajistit západní břeh řeky Merderet. Měli držet předmostí, zničit dva mosty a dobýt město Ste. Mere-Eglise. První transportní letouny s výsadkovými jednotkami odstartovaly 5. června ve 22.15 z letišť v jižní Anglii. Výsadky 101. ani 82. divize neprobíhaly podle plánu. Noční výsadky byly často bez navigačních prostředků. To způsobilo, že obě divize byly rozptýlené a při výsadku utrpěly větší ztráty. Přestože místa shozu i jednotky byly promíchané, byly cíle nalezeny, dobyty a drženy. Jednotky 101. divize zabezpečily čtyři východy z pláže Utah v den D ve 13.00. U severních východů (3 a 4) se parašutisté spojili s vojáky 4. pěší divize postupujícími z pláží do vnitrozemí. Útok 82. divize na Ste. Mere-Eglise uskutečnilo asi 360 vojáků 505. jednotky výsadkové pěchoty. S využitím rychlosti, překvapení a noční tmy pronikli do města v 4.30, přerušili komunikace s Cherbourgem a hnízda německého odporu zlikvidovali. V 9.30 bylo první osvobozené město ve Francii pod kontrolou Američanů, i když se ve 12.00 začal od jihu rozvíjet německý protiútok. Na mnoha místech sektoru 82. divize byla situace zmatená. Řada jednotek byla vysazena do bažinaté oblasti podél řeky Merderet, kde mnoho vojáků utonulo. Na východním břehu probíhaly boje o předmostí u la Fiere a u Chef du Pont, ale rozptýlené skupiny vojáků shozených západně od řeky zůstaly izolované až do dne D+4, přičemž jejich cíle na řece Douve byly nedosažitelné. Ke konci dne D 82. divize stále nenavázala žádný kontakt s jednotkami z pláží. Část výsadku byla provedena na kluzáčích.

Americký výsadkový člun

Pláž Omaha po úspěšném obsazení

Vylodění na plážích: Krycí jméno bylo Operace Overlord. Pláže situované severním směrem k Britským ostrovům, na kterých se Spojenci vylodili, dostaly krycí jména, znějící (od západu k východu): *Utah, Omaha, Gold, Juno* a *Sword*. První dvě pláže tvořily sektor americké 1. armády, zbývající tři patřily do britského sektoru 2. armády (*Juno* byla kanadská).

Německé jednotky byly posléze ztlačeny od pláží a přinuceny k ústupu směrem na jih a východ. Veliká část z nich však byla zničena, a to buďto díky nepřetržitým útokům spojeneckého letectva, nebo díky Hitlerově sveřeposti. Jejich jednotky totiž nedostaly včas povolení k ústupu.

Největší boje probíhaly na pláži s krycím jménem Omaha v operačním pásmu 1. americké armády generálporučíka Omara Bradleyho, kde byly velmi strmé břehy a pláž byla velmi dobře kryta křížovou palbou z mnoha kulometů a děl. Přes značné ztráty a počáteční chaos byla i tato pláž večer 6. června zajištěna a dobyta.

Bitva o pobřeží a postup do vnitrozemí: Samotné vylodění bylo úspěšné, ale nyní bylo nutné prorazit z Normandie, osvobodit Bretaň a následně postupovat do vnitrozemí, směrem k Paříži. Aby toho Spojenci dosáhli, rozhodl se generál Eisenhower rozdělit Normandii do dvou sektorů: britského a kanadského na východě a amerického na západě. Šlo o to, aby Britové a Kanaďané na východě vázali německé tankové divize, které se přemísťovaly z Pas-de-Calais, zatímco Američané na západě obsadí poloostrov Cotentin s přístavním městem Cherbourg a prorazí do Bretaně. Dalším důležitým strategickým cílem se stalo město Caen v britském sektoru. Jako největší Normandské město bylo Caen důležitou strategickou křižovatkou v oblasti. Němci však ve městě a jeho okolí drželi až osm pancéřových divizí a sedm pěších divizí, a tak se stalo, že i když mělo být Caen dobyto už 6. června, protáhly se boje o město na dlouhé dva měsíce. Američané však nyní měli volné ruce a mohli se pokusit o průlom z Normandie.

Boje probíhající v obou sektorech byly velmi tvrdé. Všechny britské pokusy dobýt Caen ztroskotaly a Cherbourg padl do amerických rukou až 27. června. Na konci června bylo již v Normandii přes 875 000 spojeneckých vojáků, mnozí velitelé se však obávali, že se plánovaná operace nerozvíjí dostatečně rychle. Na počátku července byly invazní jednotky jen 24 km od pobřeží, což v praxi znamenalo, že dobyli pouze pětinu plánovaného území. Během druhého červencového týdne se zdálo, že došlo k patové situaci, ale polní maršál Montgomery jako jediný z velitelů neztrácel optimismus. Dne 10. července vydal "Monty" rozkaz k průlomu z Normandie. Jednalo se o Operaci Cobra v americkém sektoru a operaci Goodwood v britském sektoru. Operace Goodwood začala 18. července. Britové však narazili na neobyčejně silný odpor u hřebenu Bourguébus. Silné deště poté útok zcela zastavily. Zdálo se, že ofenzíva ztroskotala. Ve skutečnosti Montgomeryho záměr vázat zde německé divize vyšel. Poté, co 19. července padlo město Saint-Lô, mohl i americký generál Bradley zahájit svoji ofenzívu na západě, Operaci Cobra. Ačkoliv nezačala vůbec dobře, brzy 31. července Američané dobyli město Avranches a jeho důležitý most. Nově příchozí generál Patton se svoji 3. armádou most využil a pronikl do Bretaně. Průlom z Normandie se tedy nakonec vydařil. 3. srpna se ještě Němci pokusili vrazit mezi americké armády klín v okolí města Mortain a zastavit spojenecký postup. Útok však ztroskotl a Spojenci vytrvale postupovali do vnitrozemí.

Zničené město Saint-Lô

Operace Cobra a Operace Goodwood

Den D je výraz užívaný v anglické vojenské řeči pro den, kdy začíná válečný útok či operace. Tento krycí název měl také původ v tom, že z anglického originálu znamená zkratka D-Day (day of deliverance) – den osvobození.

Detailní plány velkých vojenských operací jsou sestaveny dlouho před určením data konání. Rozkazy jsou tedy dávány tak, aby dodržovaly den D a hodinu H plus nebo minus pár dnů, hodin nebo minut. V určitý čas je vydán další rozkaz, který stanovuje aktuální den a hodinu. Pokud je užit s čísly, nebo se znaky „+“ a „-“, označuje čas před nebo po určité akci. „H-3“ tedy znamená 3 hodiny před Hodinou H, „D+3“ znamená 3 dny po Dnu D. Úplně první využití těchto výrazů v armádě USA je zřejmě datováno do 1. světové války. Jeden rozkaz z 7. září 1918 zněl „První armáda zaútočí v hodinu H a den D na výběžek St. Mihiel.“ Zatím nejznámějším Dnem D je 6. červen 1944 – den, kdy započala bitva o Normandii (operace Overlord), zahajující osvobození západní Evropy Spojenci. Invaze byla nejdříve plánována na 5. června 1944, ale nepřízeň počasí zapříčinila odklad. Vrchní velitel spojeneckých sil generál Dwight D. Eisenhower odložil vylodění na 6. červen a toto datum je nyní známo jako „Den D“.

Kvůli tomuto se pro budoucí akce používala jiná pojmenování. Například: „Den A“ (invaze na Leyte, Douglas MacArthur), „Den L“ (invaze na Okinawu). Neuskutečnily se Spojenci navrhované invaze do Japonska v „Den X“ (Kjúšú, plánováno na listopad 1945) a „Den Y“ (Honšú, plánováno na březen 1946).

Dovoluji si připomenout možnost placení letošních členských příspěvků. Můžete osobně nebo přímo na náš účet, který má čís: 135 135 383/ 0300 Poštovní spořitelny, tj. kdekoliv na poště nebo z bankomatu. Současně připomínám i prosbu na zaslání vašich příspěvků do Občasníku.

Za pražskou pobočku Petr Jílek